

REGULAMENTUL
cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit
al persoanelor fizice care nu practică activitate de întreprinzător

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Obiectivul Regulamentului cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit al persoanelor fizice care nu practică activitate de întreprinzător (în continuare – Regulament) constă în reglementarea modului de calculare și achitare a impozitului pe venit de către persoanele fizice – cetățeni rezidenți, precum și de către persoanele fizice – cetățeni nerezidenți, modului de determinare a scutirilor și deducerilor la care are dreptul contribuabilul, modului de prezentare a declarației cu privire la impozitul pe venit, termenele și modul de achitare a acestui impozit în conformitate cu prevederile Codului fiscal nr. 1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, ediție specială) (în continuare Cod) și a Legii pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal nr. 1164-XIII din 24 aprilie 1997 (în continuare - Lege) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare.

2. Subiecți ai impunerii sînt persoanele fizice, care nu practică activitatea de întreprinzător și pe parcursul perioadei declarate obțin venituri din orice surse impozabile aflate în Republica Moldova, precum și venitul investițional și financiar obținut din surse aflate în afara Republicii Moldova.

3. Obiect al impunerii este venitul brut, inclusiv facilitățile acordate de patron, obținut de persoanele fizice din toate sursele aflate în Republica Moldova, precum și venitul investițional și financiar obținut din surse aflate în afara Republicii Moldova, cu excepția deducerilor și scutirilor la care au dreptul aceste persoane.

4. Obiect al impunerii pentru cîștigurile și veniturile ce țin de reținerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (specificate la art.90¹ din Cod) este exclusiv acest cîștig și/sau venit.

5. Subiecții impunerii stabiliți prin prezentul Regulament își determină obligațiile fiscale privind impozitul pe venit după metoda de casă.

6. Cotele impozitului pe venit pentru perioada fiscală respectivă sînt stabilite la lit. a) art.15 din Cod.

7. Componenta surselor de venit impozabile este expusă la art.18 din Cod.

8. Componenta surselor de venit neimpozabile este expusă la art. 20 din Cod.

CAPITOLUL II. FACILITĂȚI ACORDATE DE PATRON

9. Componenta facilităților acordate de patron, care reprezintă surse de venit impozabile, sînt expuse la art.19 din Cod.

În componența facilităților acordate lucrătorului de către patron se includ:

a) plățile acordate salariatului de către patron pentru recuperarea cheltuielilor personale, precum și plățile în favoarea lucrătorului, efectuate altor persoane, cu excepția plăților în bugetul asigurărilor sociale de stat și a primelor de asigurare obligatorie de stat;

b) suma anulată a datoriei salariatului față de patron;

c) suma plătită suplimentar de către patron la orice plată a salariatului pentru locuința acordată de către patron;

d) suma dobînzii, obținută ca rezultat al depășirii ratei de bază (rotunjită pînă la următorul procent întreg) stabilite de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune:

- la refinanțarea băncilor comerciale prin operațiuni repo de cumpărare a hîrtilor de valoare de stat pe termen de 2 luni – pentru împrumuturile acordate pe un termen de pînă la 5 ani;

- la creditele pe termen lung – pentru împrumuturile acordate pe un termen mai mare de 5 ani;

- față de rata dobînzii calculată pentru împrumuturile acordate de către patron salariatului, în funcție de termenul lor de acordare.

Suma facilității se determină conform formulei:

$$F = S \times N \times \frac{R_b - R_p}{365} : 100\%$$

unde:

F - suma facilității;

S - suma împrumutului;

N - numărul de zile în perioada pe parcursul căreia lucrătorul s-a folosit de împrumut;

R_b - rata de bază a dobînzii (rotunjită pînă la următorul procent întreg) respective, stabilită de Banca Națională a Moldovei;

R_p - rata dobînzii calculată pentru împrumutul acordat de către patron;

e) cheltuielile patronului pentru darea proprietății în folosință salariatului în scopuri personale:

- în cazul în care bunurile sînt proprietate a patronului, cheltuielile acestuia, determinate în procente din baza valorică, pentru fiecare bun dat în folosință, în funcție de categoria de proprietate prevăzută în art. 26 alin. (6) din Cod, după cum urmează:

Categoria de proprietate	I	II	III	IV	V
Procente din baza valorică a proprietății pentru fiecare zi de folosință	0,0082	0,0137	0,0274	0,0548	0,0822

- în cazul în care bunurile nu sînt proprietate a patronului facilitatea acordată angajatului reprezintă cheltuielile suportate de patron pentru obținerea dreptului de folosință asupra bunurilor, pentru fiecare zi de folosință;

f) vărsămintele în fondurile de pensii, cu excepția celor efectuate în fondurile de pensii calificate în baza prevederilor alin.(1) art. 64 și art. 69 din Cod.

CAPITOLUL III. SCUTIRI ȘI DEDUCERI

10. Scutirile se acordă numai contribuabililor – persoane fizice – rezidente ale Republicii Moldova.

11. Fiecare contribuabil are dreptul la una din scutirile personale prevăzute la alin. (1) sau (2) art. 33 din Cod.

12. Persoana fizică rezidentă aflată în relații de căsătorie are dreptul la o scutire suplimentară în mărimea indicatorului prevăzut la alin.(1) art.33 din Cod pentru perioada fiscală respectivă, cu condiția că soțul (soția) nu beneficiază de scutire personală.

Persoana fizică rezidentă aflată în relații de căsătorie cu orice persoană specificată la alin. (2) art. 33 din Cod are dreptul la o scutire suplimentară în suma indicatorului prevăzut în articolul nominalizat, cu condiția că soția (soțul) nu beneficiază de scutire personală.

13. Scutirea pentru persoanele întreținute constituie indicatorul expus de alin. (1) art. 35 din Cod pentru fiecare persoană întreținută, cu excepția invalizilor din copilărie, pentru care scutirea constituie indicatorul prevăzut la alin. (1) art. 33 din Cod.

În scopul acordării scutirilor, *persoană întreținută* se consideră persoana care întrunește toate cerințele de mai jos:

este un ascendent sau descendent al contribuabilului sau al soției (soțului) lui (părinții sau copiii, inclusiv înfietorii și înfiații);

locuiește împreună cu contribuabilul sau nu locuiește cu acesta, dar își face studiile la secția cu frecvență a unei instituții de învățămînt mai mult de 5 luni pe parcursul anului fiscal;

este întreținută de contribuabil;

are un venit ce nu depășește indicatorul prevăzut la alin. (1) art. 33 din Cod.

La acordarea scutirii pentru persoanele întreținute se va ține cont de veniturile din orice sursă de venit obținute de către persoanele întreținute (atât cele impozabile, cât și cele neimpozabile).

14. La obținerea (pierderea) de către contribuabil pe parcursul anului fiscal a dreptului la scutire pentru persoanele întreținute, aceasta se acordă (anulează) din luna următoare, după luna în care a fost obținut (pierdut) acest drept. Excepție sînt cazurile cînd persoana întreținută pentru care se cere scutire a obținut un venit pe parcursul anului fiscal mai mare de indicatorul prevăzut la alin. (1) art. 33 din Cod. În asemenea cazuri contribuabilii nu au dreptul la scutire pentru persoana întreținută.

Scutirea pentru persoanele întreținute se acordă din momentul apariției acestui drept (inclusiv luna în care s-a născut copilul) în condițiile respectării cerințelor prevăzute la alin.(2) art.35 din Cod.

15. Dacă contribuabilul-rezident obține (pierde) pe parcursul anului fiscal dreptul la scutirea personală în mărimea indicatorului prevăzut la alin. (2) art. 33 din Cod, ea se acordă (anulează) din luna următoare după luna în care a fost obținut (pierdut) acest drept.

Astfel, scutirile personale anuale se acordă în mărimea ce constituie raportul indicatorului prevăzut la alin.(1) sau (2) art. 33 din Cod la numărul de luni în an, pentru fiecare lună pe parcursul căreia contribuabilul are dreptul la scutirea corespunzătoare.

16. În cazul decesului contribuabilului scutirea personală sau scutirea personală majoră (după caz), se acordă pentru lunile în care contribuabilul a fost în viață (inclusiv luna în care a avut loc decesul).

17. În cazurile în care contribuabilul și soția (soțul) acestuia au beneficiat pe parcursul perioadei declarate fiecare de scutirea sa personală, iar conform rezultatelor anului fiscal au decis că soția (soțul) se dezice de scutirea personală, contribuabilul are dreptul la scutirea acordată soției (soțului), cu condiția că soția (soțul) prezintă declarația, în care se dezice de scutirea sa personală care i-a fost acordată pe parcursul perioadei declarate cu recalcularea obligației privind impozitul pe venit.

În cazurile în care contribuabilul pe parcursul perioadei declarate a beneficiat de scutirea personală și de scutirea acordată soției (soțului), iar conform rezultatelor perioadei declarate ei au decis ca fiecare să folosească scutirea sa personală, ambii urmează să prezinte declarațiile, în care contribuabilul se dezice de scutirea acordată soției (soțului), de care a beneficiat pe parcursul perioadei declarate, iar soția (soțul) contribuabilului indică scutirea sa personală.

18. Suma scutirilor personale anuale prevăzute la alin. (1) și/sau (2) art. 33 din Cod se transmit în quantum întreg, fără a fi divizate între contribuabil și soția (soțul) acestuia.

19. Indiferent de faptul dacă contribuabilul beneficiază de scutirea personală sau o transmite soțului (soției) acesta continuă să beneficieze de

scutirea pentru persoanele întreținute în condițiile prevăzute la pct. 13 al prezentului Regulament.

20. Dacă pe parcursul anului fiscal soții întrerup relațiile de căsătorie, în cazul în care unul dintre ei a beneficiat de scutirea soțului (soției), la prezentarea declarației fiecare dintre ei se vor folosi numai de scutirea personală, cu recalcularea respectivă a obligațiunii privind impozitul pe venit.

21. Contribuabilului i se permite deducerea din venitul brut a următoarelor cheltuieli:

a) primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, achitate în cuantumurile, determinate conform legislației în vigoare în perioada fiscală respectivă (alin. (6) art. 36 din Cod);

b) contribuțiile obligatorii în bugetul asigurărilor sociale de stat achitate de persoanele fizice, pe parcursul perioadei fiscale, în cuantumurile stabilite de legislație (alin. (7) art. 36 din Cod) ;

c) cheltuielile de investiții (alin. (4) art. 36 din Cod).

Se permite deducerea cheltuielilor de investiții ce țin de:

cheltuielile ordinare și necesare, achitate sau suportate pe parcursul anului fiscal în scopul obținerii veniturii din investiții;

dobânzile pe datorie, cu condiția ca acestea să nu depășească suma veniturii din investiții, adică suma dobânzii sau chiria (arenda), sau royalty, sau creșterea de capital ca urmare a vânzării proprietății (obținute din activități, altele decât activitatea de întreprinzător);

d) vărsămintele efectuate în fondul nestatal calificat de pensii (alin (2) art. 66 din Cod), în condițiile alin. (1) art. 67 din Cod;

În sensul prezentului Regulament, prin venit câștigat al persoanei fizice se înțelege venitul brut calculat pentru munca în calitate de angajat, obținut pentru munca în calitate de antreprenor independent sau obținut în alt mod, conform legislației. Noțiunea respectivă nu include venitul sub formă de pensii.

22. Se permite deducerea donațiilor făcute în scopuri filantropice sau de sponsorizare pe parcursul anului fiscal, cu condiția ca acestea să nu depășească indicatorul prevăzut la alin.(1) art. 36 al Codului. În sensul prezentului Regulament, venitul impozabil al contribuabililor se determină fără a se lua în considerare scutirile prevăzute la alin.(1) - (2) art. 33, art. 34 și art. 35 din Cod.

23. Se permite deducerea defalcărilor obligatorii în Fondul republican și fondurile locale de susținere socială a populației efectuate pe parcursul perioadei fiscale în cuantumurile stabilite de legislație.

24. Scutirile, stipulate la art. 33, art. 34 și art. 35 din Cod, nefolosite de către contribuabil în anul fiscal precedent, ca rezultat al neachitării de către patron a salariului, se acordă la data achitării restanțelor la salariu în baza consimțământului în scris al contribuabilului.

În acest caz, contribuabilul va indica în declarație numai suma scutirilor acordate de către patron la sursa de plată.

Suma scutirilor nefolosite i se trece contribuabilului în contul scutirilor pentru anul fiscal următor în următoarele mărimi:

dacă suma scutirilor nefolosite este mai mare decât suma salariului calculat și neachitat – în mărimea ce nu depășește cuantumul salariului neachitat;

dacă suma scutirilor nefolosite este mai mică decât suma salariului calculat și neachitat – în mărimea sumei totale a scutirilor nefolosite.

CAPITOLUL IV. CONFIRMAREA DREPTULUI LA SCUTIRI ȘI DEDUCERI

25. Confirmarea faptului că persoană fizică este rezident al Republicii Moldova se efectuează de către contribuabil prin unul din următoarele documente:

buletinul de identitate, adeverința de naștere sau pașaportul în care este indicată viza de reședință pe teritoriul Republicii Moldova pe parcursul perioadei declarate;

actul de identitate provizoriu de modelul F-9, cu mențiunea privind cetățenia, domiciliul și fără număr de identificare de stat (IDNP);

certificatul eliberat de autoritatea administrației publice locale din Republica Moldova, de secțiile (birourile) de evidență și documentare a populației ale Ministerului Dezvoltării Informaționale și de agenții economici rezidenți ai Republicii Moldova, care confirmă faptul că contribuabilul s-a aflat pe teritoriul Republicii Moldova;

documentul care confirmă că contribuabilul este o persoană cu funcții de răspundere a Republicii Moldova care s-a aflat pe un anumit termen în exercițiul funcțiunii peste hotarele republicii.

26. Dreptul la scutirea personală în mărimea indicatorului prevăzut la alin. (1) art. 33 din Cod se justifică prin documentele indicate în pct. 25 al prezentului Regulament, care confirmă că contribuabilul este rezident al Republicii Moldova.

27. Dreptul la scutirea personală în mărimea indicatorului prevăzut la alin.(2) art. 33 din Cod se justifică prin:

1) documentele indicate în **pct. 25** al prezentului Regulament, care confirmă că contribuabilul este rezident al Republicii Moldova; și

2) unul din documentele indicate în tabel:

Categoriile cetățenilor care au dreptul la scutirea personală de 10 000 lei pe an	Documentele care servesc drept temei pentru acordarea scutirii	Organele care eliberează documentele respective
1	2	3
1.S-a îmbolnăvit și a suferit de boala actinică	Legitimația participantului la	Ministerele, direcțiile (secțiile) militar-

provocată de consecințele avariei de la C.A.E. Cernobîl	lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl și certificatul Consiliului de Expertiză Medicală a Vitalității (CEMV)	administrative de către care au fost trimise aceste persoane pentru lichidarea avariei de la C.A.E. Cernobîl și CEMV
2.Invalid și s-a stabilit că invaliditatea sa este în legătură cauzală cu avaria de la C.A.E. Cernobîl	Legitimația de pensionar cu indicarea cauzei invalidității	Direcțiile teritoriale de asistență socială, alte organe împuternicite
3.Părintele sau soția (soțul) unui participant căzut în acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, precum și în acțiunile de luptă din Republica Afganistan	Legitimația care confirmă dreptul la înlesniri	Direcțiile (secțiile) militar-administrative
4.Părintele sau soția (soțul) unui participant dat dispărut în acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova, precum și în acțiunile de luptă din Republica Afganistan	Legitimația care confirmă dreptul la înlesniri	Direcțiile (secțiile) militar-administrative
5.Invalid ca urmare a participării la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova, precum și în acțiunile de luptă din Republica Afganistan	Legitimația de pensionar cu indicarea cauzei invalidității	Direcțiile teritoriale de asistență socială
6.Invalid de război	Legitimația de pensionar cu indicarea cauzei invalidității	Direcțiile teritoriale de asistență socială sau alte organe de stat, abilitate cu dreptul de a elibera legitimația respectivă

7.Invalid din copilărie	Legitimația de pensionar cu indicarea cauzei invalidității	Direcțiile teritoriale de asistență socială
8.Invalid de gradul I sau II	Legitimația de pensionar cu indicarea grupei invalidității	Direcțiile teritoriale de asistență socială sau alte organe de stat, abilitate cu dreptul de a elibera legitimația respectivă
9.Pensionar – victimă a represiunilor politice, ulterior reabilitată	Legitimația de pensionar și certificatul de reabilitare	Primăriile municipiilor, comitetele executive raionale și organele împuternicite

28. Dreptul la scutirea acordată soției (soțului) se confirmă prin:

- 1) documentele indicate în pct. 25 al prezentului Regulament, care confirmă că contribuabilii (soțul și soția) sînt rezidenți ai Republicii Moldova;
- 2) certificatul de căsătorie.

29. Dreptul la scutirea pentru persoanele întreținute se confirmă:

A) în cazul în care persoana întreținută este un descendent (înfiat) al contribuabilului prin:

- 1) documentele indicate în pct. 25 al prezentului Regulament, care confirmă că contribuabilul este rezident al Republicii Moldova;
- 2) certificatul de naștere (înfiere) al persoanei întreținute;
- 3) buletinul de identitate (pașaportul) al persoanei întreținute sau certificatul autorității administrației publice locale a Republicii Moldova, care confirmă că persoana întreținută locuiește împreună cu contribuabilul;

B) în cazul în care persoana întreținută este un ascendent (înfiator) al contribuabilului prin:

- 1) documentele indicate în pct. 25 al prezentului Regulament, care confirmă că contribuabilul este rezident al Republicii Moldova;
- 2) certificatul de naștere (înfiere) al persoanei întreținute;
- 3) buletinul de identitate (pașaportul) al persoanei întreținute sau certificatul autorității administrației publice locale, care confirmă că persoana întreținută locuiește împreună cu contribuabilul;

C) în cazul în care persoana întreținută este un descendent (înfiat) al soției (soțului) contribuabilului prin:

- 1) documentele indicate în pct. 25 al prezentului Regulament, care confirmă că contribuabilul este rezident al Republicii Moldova;
- 2) certificatul de căsătorie;
- 3) certificatul de naștere (înfiere) al persoanei întreținute;
- 4) buletinul de identitate (pașaportul) al persoanei întreținute sau certificatul autorității administrației publice locale, care confirmă că persoana întreținută locuiește împreună cu contribuabilul;

D) în cazul în care persoana întreținută este un ascendent (înfiitor) al soției (soțului) contribuabilului prin:

1) documentele indicate în pct. 25 al prezentului Regulament, care confirmă că contribuabilul este rezident al Republicii Moldova;

2) certificatul de căsătorie;

3) certificatul de naștere (înfiere) al persoanei întreținute;

4) buletinul de identitate (pașaportul) al persoanei întreținute sau certificatul autorității administrației publice locale, care confirmă că persoana întreținută locuiește împreună cu contribuabilul.

În toate cazurile prevăzute în prezentul punct ca document care confirmă că persoana întreținută locuiește împreună cu contribuabilul poate servi cartea de imobil sau alt document care confirmă acest fapt.

Dacă persoana întreținută este invalid din copilărie drept document confirmativ servește legitimația respectivă eliberată de către direcțiile teritoriale de asistență socială.

În cazurile în care persoana întreținută nu locuiește împreună cu contribuabilul, dar își face studiile la secția cu frecvență a unei instituții de învățământ, în calitate de document servește certificatul eliberat de instituția de învățământ, care confirmă că persoana întreținută își face studiile la secția cu frecvență la zi a unei instituții de învățământ mai mult de 5 luni pe parcursul anului fiscal.

CAPITOLUL V. CREȘTEREA ȘI PIERDERILE DE CAPITAL

30. Suma creșterii sau pierderilor de capital se determină de către contribuabili în cazurile vânzării, schimbului sau altei forme de înstrăinare (scoatere din uz) a activelor de capital.

31. Componenta activelor de capital sînt reglementate de prevederile Codului.

32. *Creștere de capital* se consideră excedentul sumei încasate în urma vânzării, schimbului sau altei forme de înstrăinare (scoatere din uz) a activului de capital în raport cu baza valorică a acestui activ.

33. Creșterea de capital se recunoaște ca venit în volumul ei deplin, cu excepția cazurilor prevăzute în pct. 35, 37 și 43 ale prezentului Regulament.

34. *Pierdere de capital* se consideră excedentul bazei valorice a activului de capital în raport cu suma încasată în urma vânzării, schimbului sau altei forme de înstrăinare (scoatere din uz) a lui.

Nu se recunosc pierderile de capital în urma înstrăinării (scoaterii din uz) proprietății private nefolosite în activitatea de întreprinzător.

35. *Suma încasată* ca urmare a vânzării, schimbului sau altui mod de înstrăinare (scoatere din uz) a activelor de capital este egală cu suma mijloacelor bănești și valoarea evaluată la prețul de piață a activelor de capital obținute sub formă nemonetară.

În suma încasată ca urmare a vânzării, schimbului sau altui mod de înstrăinare (scoatere din uz) a acțiunilor și altor titluri de proprietate în activitatea de întreprinzător nu se includ dividendele din deținerea acțiunilor și cotei de participație.

În suma încasată ca urmare a vânzării, schimbului sau altui mod de înstrăinare (scoatere din uz) a titlurilor de creanță, nu se includ sumele dobânzilor și comisioanelor pentru activitatea de intermediere în calitate de dealer.

36. *Baza valorică* a activului de capital este suma achitată de contribuabil pentru procurarea lui sau suma cheltuielilor suportate de contribuabil pentru crearea acestui activ de capital.

Sumele achitate pentru procurarea, cheltuielile suportate pentru crearea activelor de capital urmează a fi confirmate documentar.

37. Baza valorică a activului procurat este egală cu baza valorică a activului transmis, majorat cu suma compensației acordate.

Pentru contribuabilul, care transmite activul de capital, baza valorică ajustată a activului de capital transmis se majorează cu suma compensației acordate.

Pentru contribuabilul, care obține activul de capital, baza valorică a activului de capital obținut se reduce cu suma compensației primite.

38. Dacă în urma unei tranzacții, contribuabilul obține în proprietate două sau mai multe active de capital, suma achitată se distribuie fiecărui activ de capital obținut proporțional cu valoarea lor de piață la data efectuării tranzacției.

39. Activele de capital aflate în posesia contribuabilului la 1 ianuarie 1998 se consideră procurate la prețurile de piață, în vigoare la această dată.

40. Baza valorică a activelor de capital dobândite în proprietatea contribuabilului după 1 ianuarie 1998 se determină în baza documentelor ce atestă trecerea dreptului de proprietate în conformitate cu legislația în vigoare (contractul de vânzare-cumpărare, factura de expediție, factura fiscală, precum și alte documente care atestă trecerea dreptului de proprietate).

41. Baza valorică a activului de capital, obținută de către contribuabil ca rezultat al unei donații după 1 ianuarie 1998 este prețul ce reprezintă mărimea maximă dintre baza valorică ajustată a activului de capital ce s-a creat la donator sau prețul lui de piață la momentul donației.

42. Baza valorică a activelor de capital sub formă de acțiuni sau alte titluri de proprietate în activitatea de întreprinzător obținută ca rezultat al contribuției la capitalul unui agent economic efectuate după 1 ianuarie 1998 este valoarea contribuției exprimată în bani conform documentelor de fondare a agentului economic.

43. Baza valorică a activelor de capital sub formă de acțiuni și alte titluri de proprietate în activitatea de întreprinzător, în cazul în care contribuabilul obține de la mai multe persoane proprietatea asupra unui și aceluiași agent economic care reflectă valori diferite, se determina în mărimea mediei aritmetice calculate.

44. În caz de nerecunoaștere a venitului la înlocuirea forțată a proprietății, baza valorică a proprietății de înlocuire se consideră baza valorică ajustată a proprietății înlocuite.

Proprietatea se consideră înlocuită în mod forțat, dacă ea este parțial sau total distrusă, furată, sechestrată sau destinată demolării, ori dacă contribuabilul este forțat într-un oarecare alt mod să-și abandoneze proprietatea din cauza pericolului sau inevitabilității uneia din acțiunile sau evenimentele menționate.

45. Contribuabilul nerezident, care obține statut de rezident, are dreptul să determine valoarea activelor de capital ce-i aparțin la data obținerii statutului de rezident, care se determină în modul general stabilit.

46. Creșterea sau pierderile de capital nu se recunosc în cazul transmiterii (redistribuirii) activelor de capital între:

a) soți; sau

b) foștii soți, în cazul în care o astfel de redistribuire (transmitere) rezultă din necesitatea împărțirii proprietății comune în caz de divorț.

47. Mărimea creșterii de capital recunoscute, rezultată din înstrăinarea de către contribuabil a locuinței, se micșorează cu suma de 10 000 lei pentru fiecare din anii ce urmează după anul 1997, pe parcursul căruia (sau căroră) ea a fost în proprietatea cetățeanului și s-a considerat ca locuință de bază a lui. Această prevedere nu se aplică în cazul locuinței de bază a cărei bază valorică este valoarea estimată în modul stabilit.

Locuință de bază se consideră locuința care s-a aflat în proprietatea contribuabilului pe parcursul a nu mai puțin de 3 ani, perioadă care expiră la data înstrăinării și care pe tot parcursul ultimilor 3 ani, i-a servit drept domiciliu de bază.

Domiciliu de bază se consideră locul de trai permanent al contribuabilului, unde are viză de domiciliu (reședință), cu excepția vizei temporare.

48. Suma cu care se micșorează mărimea creșterii de capital (10 000 lei pentru fiecare an) se acordă, inclusiv pentru anul în care locuința de bază a devenit proprietate a cetățeanului, precum și pentru anul în care a avut loc înstrăinarea locuinței.

49. Persoana care face o donație se consideră că a vândut bunul donat la un preț ce reprezintă mărimea maximă dintre baza lui valorică ajustată sau valoarea lui estimată la prețuri de piață în momentul donației.

50. Contribuabilul care pierde statutul de rezident se consideră că și-a vândut activele de capital, cu excepția proprietății imobiliare, la prețurile de piață în vigoare la data când a pierdut statutul de rezident.

51. La data decesului contribuabilului, toată proprietatea acestuia (cu excepția celei, venitul de pe urma căreia este scutit de impozite) se consideră ca fiind vândută moștenitorilor la prețul ei de piață.

Baza valorică a proprietății menționate mai sus este egală cu valoarea ei de piață.

52. Proprietatea, venitul de pe urma căreia este scutit de impozite, include:

- a) locuința de bază a contribuabilului decedat;
- b) proprietatea privată materială a persoanei decedate, care nu a fost utilizată în activitatea de întreprinzător și nu a rezultat din activitatea de investiții, *cu excepția cazului prevăzut la lit .c*);
- c) proprietatea materială privată a membrului decedat al gospodăriei țărănești (de fermier), în cazul moștenirii ei de către un membru al gospodăriei sau o persoană care devine membru al acestei gospodării;
- d) anuitățile și alt venit de pe urma utilizării proprietății, cu caracter de plăți periodice, care sînt impozabile pentru moștenitori.

53. Pentru moștenitori, baza valorică a activelor de capital, venitul de pe urma cărora este scutit de impozite, este egală cu baza valorică ajustată a lor, care s-a creat la contribuabilul decedat.

54. Dacă pachetul de control (50% sau mai multe cote de participație) al agentului micului business se transmite în urma decesului proprietarului în posesia moștenitorilor, aceștia în locul determinării creșterii sau pierderilor de capital conform pct. 53 al prezentului Regulament, pot să determine bazele valorice ale cotelor lor în acest pachet de control, pornind de la baza valorică ajustată a pachetului de control, care a aparținut contribuabilului decedat.

În astfel de cazuri baza valorică a pachetului de control pentru moștenitori va fi baza valorică ajustată a lui care s-a creat la persoana decedată.

55. Dacă la momentul decesului, contribuabilul se află în posesia pachetelor de control a mai multor agenți ai micului business, prevederile pct. 54 al prezentului Regulament se aplică numai față de un singur agent, la alegerea moștenitorilor de gradul întâi.

Moștenitori de gradul întâi se consideră soțul supraviețuitor, descendenții și ascendenții contribuabilului (inclusiv înfiații și înfietorii).

56. Suma creșterii de capital în perioada declarată, care este inclusă în componența venitului brut, este egală cu 50% din suma excedentară a creșterii de capital recunoscută în perioada declarată asupra oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul acestei perioade.

57. Deducerea pierderilor de capital în perioada declarată se permite în limitele creșterii de capital obținute în aceeași perioadă. Excepție fac cazurile indicate în pct. 59 al prezentului Regulament.

58. Pierderile de capital a căror deducere în perioada declarată nu este permisă conform pct. 57 al prezentului Regulament, sînt considerate ca pierderi de capital suportate în anul fiscal următor. Perioada de timp, pe parcursul căreia pot fi trecute pierderile de capital nu este limitată.

59. Restricțiile privind deducerea pierderilor de capital prevăzute în pct. 57 al prezentului Regulament nu se aplică contribuabilului pentru anul fiscal în care a decedat. În cazurile cînd suma pierderilor de capital a contribuabilului în anul în care a decedat depășește suma creșterii de capital obținute de el în același an, suma excedentară a pierderilor asupra creșterii de capital se deduce din

venitul brut al contribuabilului obținut pe parcursul anului fiscal în care a decedat.

Capitolul VI. IMPOZITAREA VENITULUI CONTRIBUABILULUI DECEDAT

60. Venitul obținut de către contribuabilul decedat se consideră ca venit obținut de către o singură persoană fizică și se impozitează conform declarației prezentate în numele contribuabilului decedat de către persoana care-i administrează succesiunea.

61. La determinarea venitului impozabil al contribuabilului – rezident în anul fiscal în care a decedat se permit deducerile și scutirile la care el a avut dreptul pe parcursul anului fiscal în care a decedat.

62. La determinarea venitului impozabil obținut de contribuabilul – rezident decedat în anii următori, după anul în care a avut loc decesul se permit deducerile la care are dreptul și nu se permit scutirile.

CAPITOLUL VII. PREVEDERI PENTRU NEREZIDENȚI

63. Persoana fizică nerezidentă care prezintă declarația are dreptul la trecerea în cont a impozitelor reținute la sursa de plată din plățile salariale în conformitate cu art. 88 al Codului.

64. Este scutit de impozit venitul membrilor personalului diplomatic și consular, al personalului administrativ și tehnic și al personalului de serviciu al acestora, precum și al membrilor familiilor lor (dacă nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova sau dacă nu au reședință permanentă în Republica Moldova).

65. Nu se impozitează venitul obținut de către personalul străin (consultanții) care activează în cadrul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Venitul angajaților rezidenți care activează în cadrul tratatelor internaționale menționate se impozitează în modul general stabilit, dacă tratatul internațional nu prevede altfel. Lista tratatelor internaționale privind asistența tehnică, la care Republica Moldova este parte, și proiectele de asistență tehnică se aprobă de Guvern.

66. Impozitul pe venit la sursa de plată se reține de la nerezidenți, indiferent de forma și locul achitării venitului.

67. La determinarea venitului impozabil al contribuabilului – nerezident se ține cont numai de venitul obținut din sursele aflate în Republica Moldova. Se permite deducerea numai a acelor cheltuieli, pierderi și plăți legate direct de obținerea acestui venit în cazul în care aceasta este prevăzută în Cod.

68. Persoana fizică, care încetează a fi persoană rezidentă, este considerată persoana care ca și cum ar fi vîndut toată proprietatea, cu excepția proprietății imobiliare, la prețul ei de piață la momentul cînd a încetat de a mai fi rezidentă.

69. Orice persoană fizică - nerezidentă, care obține statutul de rezident are dreptul la determinarea valorii de piață a proprietății sale în momentul obținerii statutului de rezident, valoarea determinată în acest mod constituie baza valorică a proprietății sale, care se ia în considerare la determinarea venitului lui în urma vânzării acestei proprietăți.

CAPITOLUL VIII. TRECEREA IMPOZITULUI ÎN CONT

70. Contribuabilul are dreptul să depună declarația în cazurile în care suma impozitului pe venitul reținut și/sau achitat de sine stătător depășește suma impozitului pe venitul calculat din venitul total obținut în perioada declarată. În astfel de cazuri, în baza declarației se efectuează recalcularea impozitului pe venit și suma plătită în plus poate fi trecută în contul achitării datoriilor aferente altor impozite, iar în lipsa acestora se restituie.

De asemenea, organul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat, cu acordul contribuabilului, are dreptul să treacă suma respectivă în contul achitărilor ulterioare ale impozitului pe venit.

Trecerea în cont a sumelor impozitului pe venit reținute conform art. 88, 89 și 90 din Cod se efectuează în baza Informației privind tipul venitului achitat, suma acestuia, suma scutirilor acordate conform art.33-35 din Cod, suma deducerilor prevăzute la alin. (6) și (7) art.36 din Cod, precum și suma impozitului reținut, în cazul reținerii, prezentate persoanei fizice de către orice persoană care desfășoară activitate de întreprinzător, orice reprezentanță, conform pct.20) art.5 din Cod, instituție, organizație, inclusiv orice autoritate publică și instituție publică care a efectuat plăți în folosul persoanelor fizice, în termen de până la 1 martie al anului fiscal imediat următor celui în care au fost efectuate plățile conform prevederilor alin. (4) art. 92 din Cod.

71. În cazul în care contribuabilul a îndreptat suma impozitului reținut și/sau achitat în plus spre achitarea datoriilor la alte impozite sau în contul achitării impozitului pe venit pe perioada următoare, suma impozitului spre rambursare se micșorează cu sumele menționate, iar spre restituire se îndreaptă numai diferența pozitivă dintre sumele respective.

La sumele impozitului pe venit reținut și/sau achitat în plus, trecut în contul achitării datoriilor la alte impozite sau în contul achitării impozitului pe venit pe perioada următoare, nu se calculează dobânda.

CAPITOLUL IX. IMPOZITAREA VENITULUI DIN INVESTIȚII ȘI VENITULUI FINANCIAR OBȚINUTE ÎN STRĂINĂTATE

72. În componența venitului din investiții și venitului financiar obținute în străinătate, se includ următoarele tipuri de venituri, obținute peste hotarele Republicii Moldova:

dividendele;

dobânda;
royalty;
chiria (arenda);
venitul de la înstrăinarea activelor de capital.

73. Se permite deducerea cheltuielilor suportate în legătură cu obținerea venitului din investiții și venitului financiar obținute în străinătate (în contextul alin.(4) art.36 din Cod), dar numai în limita venitului obținut.

74. Trecerea în cont a impozitului achitat în străinătate este expus la art. 82 din Cod.

75. Se permite trecerea în cont a impozitului achitat pe parcursul perioadei declarate în străinătate pe venitul din investiții și venitul financiar cu condiția prezentării de către contribuabil a documentului, care confirmă achitarea (reținerea) impozitului pe venit peste hotarele Republicii Moldova, certificat de organul competent al statului străin respectiv, cu traducere în limba de stat.

76. Mărimea trecerii în cont, pentru orice an fiscal nu poate depăși suma care ar fi fost calculată la cotele aplicate în Republica Moldova față de acest venit.

77. Trecerea în cont a impozitului achitat în alt stat se efectuează în anul în care venitul respectiv este supus impozitării în Republica Moldova.

CAPITOLUL X. PREZENTAREA DECLARAȚIEI ȘI ACHITAREA LA BUGET A IMPOZITULUI PE VENIT

78. Toți contribuabilii au dreptul de a prezenta declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit.

79. Declarația se prezintă de orice contribuabil – persoană rezidentă (cetățean al Republicii Moldova, cetățean străin, apatrid, inclusiv membrii societăților și acționarii fondurilor de investiții), care are obligația de a achita impozitul pe venit.

Aceștia sînt contribuabilii la care suma impozitului calculat din totalul veniturilor obținute pe parcursul perioadei declarate este mai mare decît suma impozitului pe venit, reținut la sursa de plată pe parcursul acestei perioade și/sau achitat de sine stătător.

80. Contribuabilul persoană rezidentă (cetățean al Republicii Moldova, cetățean străin, apatrid, inclusiv membrii societăților și acționarii fondurilor de investiții), indiferent de obligațiile de achitare a impozitului pe venit, este obligat să prezinte declarația, chiar dacă nu are obligații de a achita impozitul pe venit, dacă pe parcursul anului fiscal:

a) a obținut din surse, altele decît salariul, un venit impozabil anual ce depășește mărimea scutirii personale, stabilită conform alin.(1) art.33 din Cod;

b) a obținut venit impozabil sub formă de salariu, care depășește suma indicată la liniuța a doua lit. b) alin.2 art.83 din Cod, cu excepția persoanelor fizice care au obținut un astfel de venit la un singur loc de muncă;

c) a obținut venit atît sub formă de salariu, cît și din surse, altele decît salariul, dacã acest venit impozabil depășește suma indicatã la liniuța a treia lit.b) alin.2 art.83 din Cod;

d) intenționează să-și schimbe domiciliul permanent din Republica Moldova în altã țarã. În acest caz contribuabilul prezintă declarația pe întreaga perioadã a anului de gestiune cît a fost rezident;

e) administrează succesiunea proprietarului decedat.

81. Declarația se prezintă la organul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat nu mai tîrziu de 31 martie a anului, care urmează nemijlocit dupã anul fiscal declarat.

Termenul limitã de prezentare a declarației, care revine pe ziua de odihnã (nelucrãtoare) sau sãrbãtoare, se transferã pe prima zi de lucru, dupã ziua de odihnã sau sãrbãtoare.

În cazul schimbãrii domiciliului permanent al cetățeanului din Republica Moldova în altã țarã, declarația se prezintă pînã în ultima zi de lucru ce precede ziua de plecare din Republica Moldova.

82. În cazul în care contribuabilul depune cerere în scris, organul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat poate prelungi termenul de prezentare a declarației pînã la 90 de zile. Termenul se prelungește numai în cazul în care cererea a fost depusã înainte de expirarea termenului stabilit pentru prezentarea declarației.

Modelul cererii privind prelungirea termenului de prezentare a declarației este prezentatã conform anexei la prezentul Regulament.

83. Contribuabilul care prezintă declarația, calculează de sine stãtãtor suma impozitului pe venit necesarã achitãrii (rãmbursãrii) la (de la) buget.

Impozitul pe venit se achitã la buget nu mai tîrziu de termenul stabilit pentru prezentarea declarației, fãrã a se ține cont de prelungirea lui, adicã nu mai tîrziu de 31 martie a anului care urmează nemijlocit dupã anul fiscal declarat.

În cazurile în care contribuabilul prezintă declarația din motivul schimbãrii domiciliului permanent din Republica Moldova în altã țarã, impozitul se achitã nu mai tîrziu de ultima zi lucrãtoare anterioarã zilei plecãrii din Republica Moldova.

Impozitul pe venit se achitã pe teritoriul unitãții administrativ-teritoriale, unde se depune declarația.

84. Recalcularea și restituirea impozitului pe venit se efectuează în baza declarației, care se prezintă organelor teritoriale ale Serviciului Fiscal de Stat, iar dobînda se apreciazã pentru perioada determinatã conform modului prevãzut de art. 176 din Cod.

85. Contribuabilul depune declarația la organul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat, unde el își are domiciliul de bazã (viza de reședință) în momentul prezentãrii ei.

În cazul în care contribuabilul nu dispune de domiciliu de bazã, declarația se prezintă la organul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat în raza cãruia se

deservește întreprinderea, care a constituit ultimul loc de muncă a persoanei fizice.

Contribuabilii care au domiciliu de bază în unitățile administrativ-teritoriale care nu au relații fiscale cu sistemul bugetar al Republicii Moldova, prezintă declarația la organul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat în raza căruia se deservește întreprinderea care are relații cu sistemul bugetar al Republicii Moldova și care a constituit ultimul loc de muncă al persoanei fizice respective.

CAPITOLUL XI. ACHITAREA IMPOZITULUI DIN DAREA ÎN FOLOSINȚĂ A PROPRIETĂȚII IMOBILIARE

86. Achitarea impozitului de către persoanele fizice din darea în folosință a proprietății imobiliare se efectuează în conformitate cu prevederile alin. (3⁴) și alin.(4) art.90¹ din Cod.

Subiecții impunerii persoane fizice, care nu desfășoară activitate de întreprinzător și transmit altor persoane, decât cele specificate la alin.(1) art.90 din Cod, în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct) proprietate imobiliară, achită impozit în mărime de 5% din valoarea contractului.

Persoanele fizice menționate sînt obligate, în termen de 3 zile de la data încheierii contractului, să înregistreze contractul încheiat la organul fiscal în raza căruia sînt deservite.

Impozitul se achită lunar cel tîrziu la data de 2 a lunii în curs, sau în avans. Dacă proprietatea imobiliară a fost transmisă în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct) după data de 2, termenul de plată în această lună va fi a doua zi din momentul încheierii contractului. Suma impozitului achitat în avans nu se va restitui din buget.

Achitarea impozitului din darea în folosință a proprietății imobiliare scutește beneficiarul venitului specificat de la includerea în componența venitului brut, precum și de la declararea acestuia.

Prevederile respective se pun în aplicare cu începere de la 1 ianuarie 2008.

CAPITOLUL XII. REGULI SPECIALE REFERITOARE LA VENIT

87. Venitul obținut în valută străină se recalculează în valută națională la cursul de schimb al Băncii Naționale a Moldovei la data achitării lui. Modul de evaluare a rezultatelor obținute din efectuarea operațiunilor în valută străină, în scopul determinării obligațiilor fiscale, se determină în conformitate cu actele normative ale Guvernului.

88. Orice persoană care desfășoară activitate de întreprinzător, orice reprezentanță, conform pct.20) art.5 din Cod, instituție, organizație, inclusiv orice autoritate publică și instituție publică care efectuează plăți în folosul persoanelor fizice, în termen de pînă la 1 martie al anului fiscal imediat următor

celui în care au fost efectuate plățile, este obligat să prezinte beneficiarului acestor plăți informații privind tipul venitului achitat, suma acestuia, suma scutirilor acordate conform art. 33-35 din Cod, suma deducerilor prevăzute la alin. (6) și (7) art.36 din Cod, precum și suma impozitului reținut în modul stabilit de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor.

În cazurile în care contribuabilii își schimbă domiciliul permanent din Republica Moldova în altă țară, informația nominalizată se eliberează în termen de trei zile lucrătoare de la data solicitării acesteia.

89. Modelul declarației, precum și modul de completare a acesteia se efectuează în modul stabilit de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor.

